SFPA
Slovak Foreign Policy Association

Карнет АТА: Митний паспорт для вільного руху товарів, для тимчасового вивезення/ввезення

Юрай Кнопп

norway grants

Видано в межах проекту Обмін ноу-хау європейської інтеграції, а також досвідом прикордонного співробітництва між Словаччиною, Норвегією і Росією з Україною, CBC01014

Дослідження з міжнародних відносин d05

Партнери:

SFPA
Slovak Foreign Policy Association

Slovak Chamber of Commerce and Industry
Prešov Regional Chamber

Співфінансування:

norway grants

Видано в межах проекту Обмін ноу-хау європейської інтеграції, а також досвідом прикордонного співробітництва між Словаччиною, Норвегією і Росією з Україною, CBC01014
Сума гранту для проекту: 426 173, - EUR.
www.norwaygrants.org

Проект фінансується з Норвезького фінансового механізму й державного бюджету Словацької Республіки.
Програма SK08 – Транскордонне співробітництво: „Словаччина – Україна: Співпраця через кордони“

Проект фінансується з Норвезького фінансового механізму й державного бюджету Словацької Республіки.
Програма SK08 – Транскордонне співробітництво: „Словаччина – Україна: Співпраця через кордони“ – „Slovakia – Ukraine: Cooperation across the Border“.

Карнет АТА: Митний паспорт для вільного руху товарів, для тимчасового вивезення/ввезення

Юрай Кнопп

Братислава 2017

© Дослідницький центр Словацької асоціації зовнішньої політики

Опубліковано:
Дослідницьким центром Словацької асоціації зовнішньої політики
Староместька 6/D, 811 03 Братислава

Офіс у Прешові:
Главна 11, 080 01 Прешов, Словаччина
www.sfpa.sk

Автор: Юрай Кнопп
Рецензент: Петер Брезані, Володимир Бенч
Надруковано: ADIN s.r.o., Prešov

ISBN 978-80-89356-58-4

Зміст

Вступ 4

Що таке Система карнетів АТА? 5

Що таке міжнародна Гарантуюча мережа карнетів АТА (ГМ–WATAC) 6

Що таке карнет АТА? 7

Які функції виконує карнет АТА? 7

Як виглядає бланк карнета АТА 7

Як заповнити бланк карнету АТА? 8

Для чого служить АТА? 9

Який вантаж можна перевозити на карнет за Конвенцією АТА? 9

Який вантаж можна перевозити на карнет за Стамбульською конвенцією? 9

Яке обладнання для виконання професійної роботи не підпадає під цю категорію (РЕ)? 12

Які товари не можна ввозити на карнет АТА? 13

За що відповідає власник карнета АТА? 13

Коли складається рекламація на карнет АТА? 14

Коли власник карнета зобов'язаний сплатити митну заборгованість? 14

Додаток: Інформаційні джерела про Систему карнетів АТА 16

ВСТУП

Після Другої світової війни міжнародна торгівля почала успішно розвиватися в умовах Європи і Америки. Митні бар'єри в тоді ще неінтегрованій Європі були значною перешкодою розвитку торгівлі, і тому держави і їх підприємці шукали можливості подолання митних (тарифних) бар'єрів у міжнародних угодах. Тому карнет АТА виник як механізм підтримки міжнародної торгівлі.

У 1961 р. Рада митного співробітництва (ССС) – попередник Всесвітньої митної організації (WCO), прийняла так зв. Митну конвенцію АТА для тимчасового ввезення товарів (Конвенція АТА), першу конвенцію для безмитного тимчасового ввезення вибраних товарів. Конвенція АТА, що набула чинності і вступила в дію 30 липня 1963 р., базувалася на трьох часткових угодах, які відповідають трьом головним категоріям товарів, а саме:

- комерційні зразки – ГАТТ Міжнародна конвенція для полегшення ввезення комерційних зразків та рекламних матеріалів (Женева 1952),
- професійне устаткування – Митна конвенція ССС про тимчасове ввезення професійного устаткування (Брюссель 1961),
- товар для презентації або використання на ярмарках, комерційних оглядах, виставках або подібних акціях, що торкаються обладнання на поставки товару для показу або використання на виставках, ярмарках, конференціях або аналогічних заходах – Митна конвенція ССС (Брюссель 1961).

Ці різні конвенції поступово замінюються одним міжнародним митним договором – Конвенцією про тимчасове ввезення товарів (Стамбульська конвенція WCO/SCO).

Поступово система карнетів АТА з кількох західноєвропейських країн (60 – 70 рр. XX ст.) поширилася на розвинуті країни, включаючи країни та економіки, що розвиваються. Наприклад, Чехо-Словаччина стала членом Конвенції АТА в 1963 р., а після поділу на Чехію і Словаччину ці дві країни приєдналися до Стамбульської конвенції в 2000 р. Україна стала учасницею Стамбульської конвенції в 2004 р.

Понад 178 000 карнетів АТА для товарів, вартість яких перевищує 30 мільярдів доларів США, щорічно видаються організаціями-членами WATAC, ICC / WCF. Ці асоціації створили *Гарантійну мережу* національних гарантуючих організацій для карнетів АТА, який забезпечує світову гарантію за видані карнети АТА по відношенню до митних органів держав-членів обох конвенцій.

Україна в рейтингу 72 країн учасниць системи карнетів АТА займала в 2014 р. 36-те місце за кількістю виданих карнетів 449 на товар сумарною вартістю 15 млн. доларів США. Здавалося б, що досягнення

цієї позиції за 4 роки від вступу до системи є відмінним результатом. Але в дійсності країни члени ЄС з приблизно однаковою кількістю населення (біля 40 млн.) видають більше карнетів, навіть з урахуванням того, що в умовах колективної торгівлі між країнами членами ЄС (митний союз ЄС) карнет від 1.01.1993 р. не використовувався, оскільки на внутрішньому ринку ЄС є вільний рух товарів. Напр., Словацька Республіка перед вступом у Євросоюз (2004 р.) видавала приблизно 3 800 карнетів, а Чеська Республіка – 9 000 карнетів щорічно. При цьому колишня Чехо-Словаччина мала значно менше, ніж половину населення України.

Тому реально, що під впливом DCFTA ЄС–Україна буде зростати зацікавленість українських підприємців у використанні карнету АТА як механізму їх залучення до торгової співпраці і підприємницької діяльності на внутрішньому ринку ЄС. Карнет АТА – це придатний механізм для подолання тарифних бар'єрів у міжнародній торгівлі, у тому числі для малого і середнього бізнесу, який не має постійних резервних джерел для багатократного забезпечення митної заборгованості при пропагуванні своїх виробів на виставках, ярмарках, а також при наданні професійних послуг за кордоном.

У наступному розділі представимо Систему карнетів АТА і її функціонування у формі питань і відповідей.

ЩО ТАКЕ СИСТЕМА КАРНЕТІВ АТА?

Міжнародну систему карнетів АТА було створено понад 45 років тому Всесвітньою митною організацією (до того – Радою Митного співробітництва, CCC/WCO) з штаб-квартирою в Брюсселі та Всесвітньою радою з питань карнетів АТА (WATAC) при Міжнародній торговій палаті (WCF/ICC) в Парижі. У рамках WATAC функціонує міжнародна мережа, об'єднання Національних гарантуючих організацій (NGO), що видає міжнародні угоди про карнет АТА і гарантує їх виконання по відношенню до митних органів країн учасниць, а також управляє оперативною роботою системи карнетів АТА в світі.

Карнет АТА – міжнародний уніфікований митний документ *(carnet = книжка, зброшуроване поєднання парних аркушів),* який замінює національну митну декларацію про допуск товару до митних процедур тимчасового вивезення, тимчасового ввезення та транзиту в країнах учасницях системи АТА.

Система карнетів АТА базується на двох міжнародних митних угодах, що полегшують тимчасове ввезення/вивезення комерційного товару. Йдеться про такі договори:[1]

1. Конвенція АТА[2], 1963 – має 67 країн-підписантів (2013),
2. Стамбульська конвенція[3], 1993 – має 72 країни-підписанти (2015). Європейське Співтовариство, нині Європейський Союз (ES/EÚ) підписав цю конвенцію 18. 6. 1997 р., Словаччина – 22. 9. 2000 р. та Україна 22. 6. 2004 р.

Перша умова приєднання країни до Системи карнетів АТА – ратифікувати хоча б один договір.

Друга умова використання карнетів АТА для полегшення тимчасового ввезення/вивезення товару – країна-підписант має авторизовану національну гарантійну організацію (NGO), що приєднається до міжнародної гарантійної мережі карнетів АТА (WATAC при ICC/WBO).

ЩО ТАКЕ МІЖНАРОДНА ГАРАНТУЮЧА МЕРЕЖА КАРНЕТІВ АТА (ГМ–WATAC)

Йдеться про 72 Національні гарантуючі організації, переважно торгові палати країн – підписантів хоча б одної з двох митних Конвенцій про карнет АТА, які уклали гарантійний акт про забезпечення митного боргу за видані карнети АТА і залучені об′єднання WATAC, ICC/WCF.

Функції NGO:

1. NGO2NCA – як гарантуюча організація по відношенню до національних митних органів (NCA) забезпечує сплату ввізного мита, податків та зборів, пов′язаних з імпортом товарів карнета АТА в своїй країні, якщо вони стягуються за іноземний карнет, який перебуває під гарантією іноземної NGO, яка також є членом ГМ-WATAC.
2. NGO2NGO – як гарантійна організація за видані нею карнети на встановлену митну заборгованість за кордоном, вона має зобов′язання відшкодувати партнерській НУО сплату митного боргу відповідно до Протоколу про Гарантійну мережу за карнети АТА.

---

1 Прим.: Не всі країни є договірними сторонами обох конвенцій.

2 Див: *Конвенція АТА (ATA Convention)*, http://www.wcoomd.org/en/about-us/legal-instruments/~/media/BB7F9E77238142D58644DBDD70409E3C.ashx (prístup 15. 9. 2016).

3 Див: *Стамбульська конвенція* (*Convention on Temporary Admission (Istanbul Convention))*, http://www.wcoomd.org/en/about-us/legal-instruments/~/media/2D53E23AA1A64EF68B9AC708C6281DC8.ashx (доступно 15. 9. 2016).

ЩО ТАКЕ КАРНЕТ АТА?

Міжнародний уніфікований митний документ, виданий на основі двох міжнародних митних декларацій АТА, що дозволяє власнику карнета здійснювати тимчасове вивезення, тимчасове ввезення та відповідний транзит товарів під міжнародні гарантії і з повним звільненням від сплати митних зборів, імпортних мит і податків, пов'язаних з цими митними режимами на території країн **Системи карнетів АТА**.

ЯКІ ФУНКЦІЇ ВИКОНУЄ КАРНЕТ АТА?

- Це брошура уніфікованих митних бланків – митних декларацій для допуску вантажу, наведеного в карнеті, до процедури тимчасового вивезення, тимчасового ввезення та транзиту.
- Це гарантійний лист (гарантія) на потенційний митний борг для тимчасово ввезеного товару на карнет, якщо цей товар не буде в установлений термін реекспортований або якщо іншим чином будуть порушені умови режиму тимчасового ввезення в країні Системи АТА.

ЯК ВИГЛЯДАЄ БЛАНК КАРНЕТА АТА

Кожний карнет має обкладинку зеленого кольору, що використовується упродовж усього терміну перевезення товару і терміну дії карнету.

Додаткові аркуші можуть бути використані, якщо місце на зворотній стороні обкладинки або внутрішніх аркушів є недостатнім для наведення всіх положень товару.

Карнет може містити будь-яку бажану кількість парних відривних та невідривних внутрішніх аркушів, які служать митною декларацією при перевезенні вантажів між декількома або всіма країнами, що входять у Систему карнетів АТА, перш ніж товар повернеться в країну (експорт) виставлення карнету або для багаторазового тимчасового ввезення (транзит) для одного – багаторазовий карнет.

Окремі аркуші карнету з метою спрощення надруковані у вигляді кольорових парних листів:

- ЗЕЛЕНІ – аркуші обкладинки з ідентифікацією власника, його адресою, запланованою метою використання – в яких країнах карнет може бути використаний і як довго цей карнет дійсний;
- ЖОВТІ – відривні аркуші для тимчасового вивезення і зворотного ввезення та відповідні корінці, надруковані на окремих жовтих внутрішніх аркушах;
- БІЛІ – відривні аркуші для тимчасового ввезення і зворотного вивезення та відповідні корінці, надруковані на окремих білих внутрішніх аркушах;

- Карнет також може містити відривні аркуші блакитного кольору, 1 пара яких служить на 1 транзит / перевезення товару, наведеного в карнеті, через територію третіх країн (між країною експорту і тимчасового ввезення) або на внутрішній транзит, тобто з прикордонної митниці на внутрішню митницю, при вступі на територію країни тимчасового ввезення і при зворотному вивезенні. В карнеті також на окремих блакитних аркушах надруковані корінці до транзитних операцій.

Якщо відповідний митний орган вирве відривний внутрішній аркуш, одночасно він зобов'язаний підтвердити пропуск вантажу до відповідного митного режиму або його завершення на відповідному корінці даного кольору, який залишається в карнеті як доказ митного оформлення для його власника.

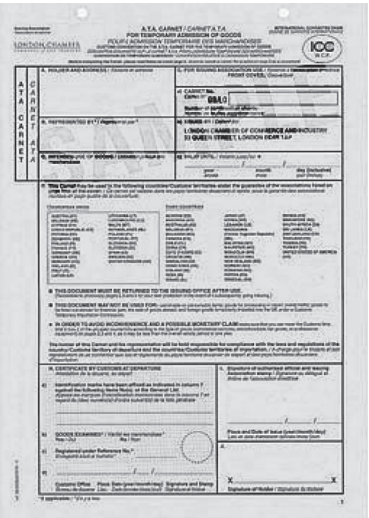

Карнет АТА (зразок)

Додаток I до Додатку А Стамбульської конвенції містить Зразок нової моделі (А4), дійсний від 2004 р.

Зелені аркуші обгортки карнету АТА містять список країн учасниць Системи АТА (підписантів Конвенцій АТА і членів Гарантійної мережі WATAC при ICC/WCF)

Див.: *New model ATA Carnet as adopted by the Contracting Parties to the Convention*, (https://portal.iccex.org/sites/ATACarnetManual/SitePages/ATA%20Convention.aspx (доступно 15. 9. 2016).

ЯК ЗАПОВНИТИ БЛАНК КАРНЕТУ АТА?

Резервні сторінки аркушів обкладинки та відривних внутрішніх аркушів містять митну декларацію власника і сумарний список вантажу, який тимчасово ввозиться, на карнет.

Кожний внутрішній аркуш має бути підписаний власником або його заступником перед тим, як буде наданий митним органам для митного оформлення при вивезенні, ввезенні або транзиті.

ДЛЯ ЧОГО СЛУЖИТЬ АТА?

Карнет АТА – полегшує і спрощує митне оформлення та пропущення вантажу до митного режиму тимчасового використання (temporary admission):

1. комерційних зразків (Commercial Samples – CS)
2. професійне обладнання (Professional equipment – PE)
3. товар для експозицій та ярмарок (Goods for exhibitions and fairs – EF).

Які переваги надає карнет АТА власнику:

- звільняє від сплати ввізного мита, митних зборів і податків у країні тимчасового ввезення, тобто дає можливість безмитного тимчасового перевезення;
- не вимагає від власників карнету відшкодування митного боргу у країні транзиту та тимчасового ввезення;
- не вимагає митного оформлення за кордоном;
- спрощує зворотне перевезення товару в країну експорту, дає можливість довести вітчизняний статус товару (умова звільнення від сплати митних зборів і податків при реімпорті, наприклад у ЄС протягом 3-х років);
- при реімпорті вантажу не потрібно проходити митний контроль на кордоні, але вже тільки на внутрішній митниці (в ЄС).

ЯКИЙ ВАНТАЖ МОЖНА ПЕРЕВОЗИТИ НА КАРНЕТ ЗА КОНВЕНЦІЄЮ АТА?

- Товар, призначений на показ або використання на міжнародних ярмарках, презентаціях, виставках або подібних заходах (Exhibitions and Fair Convention, 1961, код EF);
- Комерційні взірці та рекламні матеріали (Commercial Sample Convention, 1952, код CS);
- Обладнання для професійного використання (Professional Equipment Convention, 1961, код PE).

ЯКИЙ ВАНТАЖ МОЖНА ПЕРЕВОЗИТИ НА КАРНЕТ ЗА СТАМБУЛЬСЬКОЮ КОНВЕНЦІЄЮ?

Стамбульська конвенція має 13 окремих додатків (A, B1 - B9, C, D та E). Ці додатки (за винятком додатку E) торкаються тимчасового ввезення товару різних категорій з повним звільненням від сплати ввізного мита, митних зборів і податків.

Додаток E стосується товару, що ввозиться з частковим звільненням від сплати ввізного мита, митних зборів і податків.

Стамбульська конвенція – Додатки:

Додаток А містить дефініції понять, використаних у конвенції і визначає зразки уніфікованих документів для режиму тимчасового використання: карнети АТА та карнети CPD (Стаття 3). Стамбульська конвенція запозичила положення попередньої Конвенції про карнет АТА як уніфікований митний документ на тимчасове ввезення вантажу (крім транспортних засобів) з повним звільненням від сплати мита.

Додаток В.1 – товар, призначений на показ або використання на виставках, ярмарках, конференціях або на подібних заходах, зокрема[4]:

- товари, необхідні для демонстрації іноземного обладнання або апаратури, матеріалів для будівництва та оздоблення, а також електричне обладнання для тимчасових стендів на експозиціях закордонних виставок,
- рекламні та інші матеріали для закордонних експозицій, напр., звукозапис, фільми і слайди та пристрої для їх демонстрації,
- обладнання, включаючи устаткування для синхронного перекладу, аудіоапаратура та фільми освітнього, наукового або культурного характеру – на міжнародних засіданнях, конференціях або конгресах.

До дотатку В. 1 належать також комерційні зразки і рекламні фільми:

- комерційні зразки визначаються як предмети, які: представляють собою певний вид вже вироблених товарів чи зразок товарів, які готуються до виробництва,
- фільми рекламного характеру[5] визначаються як: фільми, що

---

[4] Додаток В.1 Стамбульської конвенції, Розділ ІІ:
Стаття 3
Товар, допущений до режиму тимчасового використання, на який поширюються переваги, що випливають з цього режиму, не може бути проданий, орендований чи використаний за винагороду або переміщений з місця заходу, якщо національні правові приписи не передбачають інше.
Стаття 4
Термін вивезення товарів, ввезених з метою їхньої демонстрації чи використання на виставках, ярмарках, конференціях чи інших подібних заходах, становить не менше шести місяців, починаючи з дати тимчасового ввезення.
Незважаючи на положення пункту 1 цієї статті, митні органи дозволяють залишати на території тимчасового ввезення товари, призначені для показу чи використання у рамках заходу, що відбудеться пізніше, за умови, що вони відповідають положенням національного законодавства та що такі товари будуть потім вивезені у термін до одного року від дати їхнього тимчасового ввезення.

[5] Умовою є, що ці фільми: стосуються виробів або обладнання що ввозиться на продаж або оренду особою, що проживає на території іншої договірної країни; вони підлягають представленню, але не призначені для громадського використання; вони

документують власності чи показ виробів і обладнання, які не можна продемонструвати інакше – за допомогою зразків або каталогів.[6]

Додаток В. 2 – обладнання для виконання професійної роботи. Сюди, зокрема, входить:

- обладнання для друку, радіо- та телевізійного мовлення, необхідне для представників преси, радіо чи телебачення, що прибувають на територію іншої країни з метою підготовки репортажів, записів або передач певних програм;
- кінематографічне обладнання, необхідне для особи з тимчасовим проживанням або з місцем проживання за межами території режиму тимчасового використання для зйомки одного або декількох конкретних фільмів;
- всяке інше обладнання, необхідне для виконання роботи, бізнесу або з метою оформлення комерційних справ особи з тимчасовим проживанням або з місцем проживання за межами території режиму тимчасового використання, що прибуває на територію іншої держави для виконання певних завдань. (*Положення цього абзацу не поширюються на виробниче обладнання*);
- обладнання для збірки, тестування, перевірки, огляду, технічного обслуговування або ремонту механізмів, установок, транспортних засобів;
- обладнання для вимірювання, випробовування або тестування (в тому числі електричних приладів і кріпильних деталей);
- апаратура та пристрої для фотографування механізмів і обладнання під час монтажу чи після монтажу;
- апаратура для огляду судна;
- обладнання для виконання комерційної діяльності, бізнес-консультантів, експертів у галузі виробництва і фінансів та осіб, що виконують аналогічну роботу.

імпортуються в посилці, яка містить лише одну копію кожного фільму; вони не є частиною більшої партії фільмів.

6 Комерційні зразки мають відповідати таким умовам: вони знаходяться у власності закордонної особи; вони ввозяться лише для того, щоб бути представленими в країні тимчасового ввезення з метою отримання заявок на цей товар; не будуть ні предметом продажу, ні звичайного використання, якщо це не є потрібним для їх показу; вони не можуть бути використані інакшим способом, напр., здані в оренду після терміну їх перебування в країні тимчасового ввезення; вони мають бути реекспортовані в розумні строки (максимально 1 рік); вони ідентифіковані митницею при реекспорті.

Інше професійне обладнання

- обладнання, необхідне для фахівців, що виконують топографічне дослідження або геофізичні дослідницькі роботи;
- обладнання та апаратура, необхідні для лікарів, хірургів, ветеринарів, акушерок та осіб, що виконують подібну роботу;
- обладнання, необхідне для археологів, палеонтологів, географів, зоологів та інших наукових працівників;
- обладнання, необхідне для художників, театральних труп і оркестрів, включаючи предмети, що використовуються для громадських або приватних виступів (музичні інструменти, костюми, декорації, тварини і т.д.);
- обладнання для лекцій, потрібне для пояснення (аудіовізуальні допоміжні засоби);
- транспортні засоби, призначені чи спеціально підготовлені для вищевказаних цілей, таких як амбулаторні одиниці контролю, пересувні майстерні та лабораторії.

Решта професійного обладнання – йдеться про обладнання та апаратуру, необхідну особам, котрі відвідують інша країни для виконання конкретних завдань професійної праці (торгівлі або іншої спеціальності).

Додаток B. 3: контейнери, палети, упаковка, зразки та інші товари, ввезені в рамках комерційної операції,

Додаток B. 4: товар, що ввозиться в рамках виробничої операції,

Додаток B. 5: товар, що ввозиться з освітньою, виховною, науковою або культурною метою,

Додаток B.6: особисті речі подорожуючих і вантажу, що ввозиться зі спортивною метою,

Додаток B. 7: туристичні рекламні матеріали,

Príloha B. 8: товар, що ввозиться в рамках прикордонного руху,

Додаток B. 9: товар, що ввозиться з гуманітарною метою,

Додаток C: транспортні засоби,

Додаток D: ввезені тварини.

ЯКЕ ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ РОБОТИ НЕ ПІДПАДАЄ ПІД ЦЮ КАТЕГОРІЮ (PE)?

Під категорію PE – обладнання для виконання професійної роботи не підпадає устаткування на виконання праць виробничого характеру, напр.:

- устаткування для внутрішнього транспорту,
- промислового виробництва,
- пакування товару або
- обладнання для використання природних ресурсів,

- при відновленні, ремонті або обслуговуванні будівель,
- устаткування для перевезення ґрунту та подібні роботи;

і тому їх не можна вивозити/ввозити з повним звільненням від сплати митних зборів і податків на карнет АТА.

ЯКІ ТОВАРИ НЕ МОЖНА ВВОЗИТИ НА КАРНЕТ АТА?

- продукти, призначені на споживання / консумування (наприклад, продовольчих товарів і сільськогосподарської продукції);
- продукти, призначені для одноразового використання;
- небезпечні вантажі;
- в деяких випадках товари, що переправляються поштовим зв'язком.

На карнет АТА не можна ввозити предмети, які мають бути в країні тимчасового ввезення:

- оброблені,
- перероблені *або*
- відремонтовані.

ЗА ЩО ВІДПОВІДАЄ ВЛАСНИК КАРНЕТА АТА?

Карнет видається на основі заяви підприємця, який, крім надання достовірної інформації про товар і мету його використання, зобов'язаний дотримуватися умов Конвенції, а також наказів та розпоряджень митних органів країни тимчасового ввезення і транзиту. Власник карнету несе відповідальність за:

- те, що вантаж на карнет АТА буде використовуватися виключно для цієї мети і відповідно до умов, встановлених митними Конвенціями про карнет АТА;
- те, що вантаж на карнет АТА не буде предметом комерційного використання (продажу або оренди) без попереднього дозволу митних органів країни тимчасового ввезення;
- за дії своїх представників, а також інших осіб (співробітників, постачальників, відправників вантажу, перевізників і т.д.), що братимуть участь в операціях з товаром на карнет АТА.

Власник карнету завжди має упевнитися при вивезенні вантажу на карнет АТА, що:

- країна, в яку буде ввезено товар на карнет, акцептує карнет АТА на дану категорію товару і/чи мету використання *та*
- карнет АТА буде завжди наданий відповідним митницям для контролю і підтвердження при в'їзді та виїзді в/з країни тимчасового ввезення і/чи можливого транзиту.

Хоча NGO в країні експорту товару на карнет є гарантом можливого митного боргу, що виникає внаслідок недотримання умов Митної конвенції, власник карнета додатково несе відповідальність за:

- сплату митної заборгованості, включаючи санкції за недотримання дати їх оплати, якщо вони передбачені митними органами країни тимчасового ввезення (транзиту) у разі порушення ним умов тимчасового ввезення (транзиту);
- сплату митної заборгованості навіть у разі представлення митним органам документів, що підтверджують втрату, знищення чи крадіжку товарів, які ввозяться на карнет АТА, або самого карнета АТА.

КОЛИ СКЛАДАЄТЬСЯ РЕКЛАМАЦІЯ НА КАРНЕТ АТА?

Закордонний митний орган має право розпочати рекламацію на карнет АТА:

- якщо вантаж вчасно не вивозиться з країни тимчасового ввезення (транзиту), тобто в термін, встановлений при в'їзді вантажу на територію даної країни,
- якщо вантаж використовується всупереч режиму тимчасового ввезення і/чи умов Конвенцій про карнет АТА,
- у разі втрати, знищення чи крадіжки вантажу, тобто вилучення вантажу з-під митного огляду в країні тимчасового ввезення (транзиту).

КОЛИ ВЛАСНИК КАРНЕТА ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ СПЛАТИТИ МИТНУ ЗАБОРГОВАНІСТЬ?

Якщо власник карнета протягом шести місяців після початку рекламації належним чином не підтвердив:

- внутрішній список реекспорту з країни тимчасового ввезення (транзиту), тобто в термін, встановлений митним органом при в'їзді вантажу на територію країни,
- внутрішній список повторного імпорту або транзиту в іншу країну системи АТА або інший підтверджений митний документ про те, що вантаж був вивезений/ ввезений на територію за межами країни тимчасового ввезення (транзиту),
- митну декларацію (JCD / SAD) щодо пропуску до іншого митного режиму або що вантаж був знищений під митним контролем в країні тимчасового ввезення протягом терміну реекспорту.

Власник повинен також розуміти, що NGO несе відповідальність за митну заборгованістів, що виникає в результаті недотримання Конвенції, тільки якщо митний орган почне рекламацію у встановлений законом термін 12 місяців після закінчення терміну

дії даного карнета. Однак відповідальність власника в закордонних митних органах триває довше (наприклад, за Митним кодексом ЄС 3 роки). Таким чином, митні органи можуть ініціювати процедуру вимагання митної заборгованості за карнет навіть після 12-місячного терміну (зазначеного вище) безпосередньо з власника книжки.

Тому не рекомендується не сплачувати митну заборгованість, що таким чином вимагається, оскільки при її несплаті у визначений законом термін митний орган може виконати екзекуцію на товар власника, який буде в майбутньому ввозитися на територію країни виникнення і визначення митного боргу за карнет. Звичайно, що на вартість митної заборгованості буде нараховуватися пеня відповідно до періоду затримки її виплати.

ДОДАТОК: ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА ПРО СИСТЕМУ КАРНЕТІВ АТА

Веб-сайт ICC-WCT про карнети АТА:

ATA Carnet System - Passport for Goods | Trade Facilitation – ICC, www.iccwbo.org/chamber-services/trade-facilitation/ata-carnets/ (доступно: 15. 9. 2016).

Веб-сайт ТПП України – національної гарантуючої і представницької організації щодо карнетів АТА в Україні: Оформлення експортно-імпортних документів > Карнети АТА, http://www.ucci.org.ua/ata/ua/about.html (prístup: 15. 9. 2016).

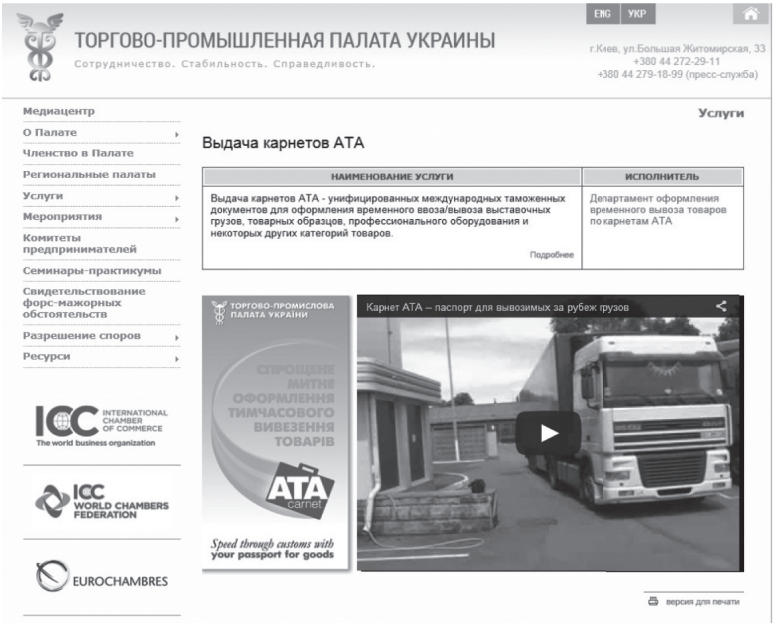

Publikácia Zakarpadskej obchodno-priemyselnej komory: *Спрощене митне оформлення товарів /Zjednodušené colné prerokovanie tovaru*, Užhorod, 2011, 151 s.

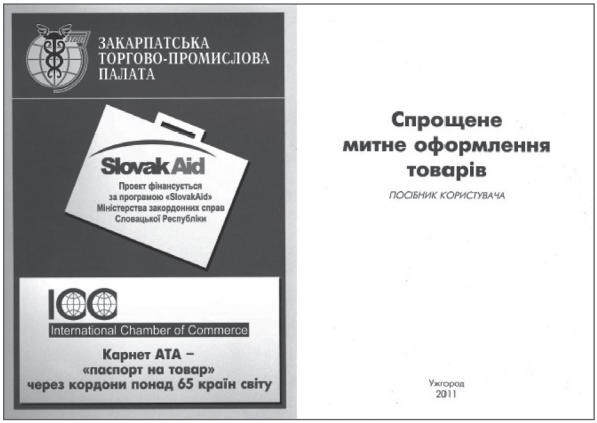

Витяг з веб-сайту Торгово-промислова палата України, http://ata.ucci.org.ua/ua/start/

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ [7]

Лібералізація міжнародної торгівлі у післявоєнні роки значно активізувала ділові поїздки промисловців і підприємців до зарубіжних країн з метою просування продукції на зовнішні ринки, а також тимчасове переміщення зразків товарів, що пропонуються, засобів реклами тощо.

Виникла об'єктивна потреба міжнародного врегулювання тимчасового ввезення вантажів до інших країн на пільгових умовах, що призвело до створення блоку міжнародно-правових документів, серед яких, насамперед, слід відзначити Митну Конвенцію про карнет А.Т.А. для тимчасового ввезення товарів (Конвенція А.Т.А.), укладену в Брюсселі 6 грудня 1961 року під егідою Ради Митного Співробітництва.

Цією міжнародною угодою:

- запроваджено карнет А.Т.А. - єдиний міжнародний митний документ, що приймається митними органами країн-учасниць Конвенції як митна декларація й водночас як міжнародна гарантія покриття сум ввізного мита і податків згідно з національним законодавством країни ввезення/транзиту у випадку порушення режиму тимчасового ввезення;
- дію карнету А.Т.А. розповсюджено на товари, що ввозяться на підставі раніше укладених міжнародних угод про тимчасове ввезення: на комерційні зразки, рекламні матеріали, професіональне устаткування, товари та обладнання для демонстрації або використання на виставках, ярмарках, конференціях і подібних заходах;
- для забезпечення гарантованої сплати усіх митних платежів та зборів (у разі порушення режиму тимчасового ввезення) передбачено створення міжнародної митної гарантійної мережі;
- передбачено створення міжнародної мережі асоціацій-гарантій, що видають карнети А.Т.А.

Скорочення „**А.Т.А.**" - це комбінація абревіатур французьких слів „**admission temporaire**" і англійських „**temporary admission**". Останнім часом більш вживаним є скорочення „**АТА**" (без крапок).

В умовах подальшого розвитку міжнародних зв'язків не лише в комерційній, а й у науково-технічній, культурній, спортивній, гуманітарній та інших сферах потреби у нових видах тимчасового ввезення за спрощеною митною процедурою вирішувались укладанням окремих міжнародних митних конвенцій. Загальна їх кількість наприкінці 80-х

---

[7] *Торгово-промислова палата України*, http://ata.ucci.org.ua/ua/start/ (prístup: 15. 9. 2016).

років минулого сторіччя досягла п'ятнадцяти. Вважаючи, що ситуація із збільшенням кількості розрізнених міжнародних митних конвенцій щодо тимчасового ввезення товарів є незадовільною, Рада Митного Співробітництва (CTC) - попередник Всесвітньої Митної Організації (WCO) - за участю Міжнародної торгової палати (ICC) розробила проект єдиної комплексної Конвенції про тимчасове ввезення, яка об'єднує всі існуючі розрізнені міжнародні угоди з цих питань. Дана Конвенція була прийнята 26 червня 1990 року у місті Стамбулі.

Інкорпорувавши до себе текст Брюссельської Конвенції, Стамбульська Конвенція значно розширила перелік товарів і цілей тимчасового ввезення, в тому числі включила до нього транспортні засоби, що охоплюються карнетами (книжками) CPD. Цей перелік міститься у дванадцяти додатках до Конвенції:

- Додаток B.1 щодо товарів, призначених для показу чи використання на виставках, ярмарках, зустрічах та подібних заходах
- Додаток B.2 щодо професіонального устаткування
- Додаток B.3 щодо контейнерів, піддонів, упаковки, зразків та інших товарів, що ввозяться в рамках торгової операції
- Додаток B.4 щодо товарів, які ввозяться в рамках виробничої операції
- Додаток B.5 щодо товарів, які ввозяться з навчальною, науковою чи культурною метою
- Додаток B.6 щодо особистих речей осіб, які подорожують, та товарів, що ввозяться для спортивних цілей
- Додаток B.7 щодо матеріалів для пропаганди туризму
- Додаток B.8 щодо товарів, що ввозяться в рамках прикордонного обігу
- Додаток B.9 щодо товарів, які ввозяться з гуманітарною метою
- Додаток C щодо транспортних засобів
- Додаток D щодо тварин
- Додаток E щодо товарів, які ввозяться з частковим звільненням від ввізного мита та податків

Згідно з процедурою, при підписанні (ратифікації) Стамбульської Конвенції кожна Договірна сторона повинна обов'язково приєднатися до Додатка А „Про документи на тимчасове ввезення (книжки ATA, книжки CPD)" та принаймні ще до одного із вищеназваних Додатків. Право вибору конкретних Додатків до Конвенції дає можливість країні-учасниці обмежити на власний розсуд перелік товарів, що тимчасово ввозяться на її митну територію, або вивозяться до інших країн-учасниць.

Приєднання до Стамбульської конвенції не означає, що країна автоматично стає учасницею міжнародної системи ATA. Для набуття такого статусу необхідно:

1. За погодженням з митними органами країни визнати на державному рівні асоціацію, що видаватиме в країні карнети АТА та виступатиме гарантом сплати митним органам країни, в якій вона створена, ввізного мита і податків у випадку порушення режиму тимчасового ввезення з використанням карнетів АТА, виданих асоціаціями-кореспондентами інших країн. Як свідчить світова практика, у переважній більшості країн такими асоціаціями визнаються національні або столичні торгово-промислові палати.
2. Набути через визначену організацію-гаранта членства у міжнародній мережі гарантуючих асоціацій, яка адмініструється Радою з питань карнетів АТА (WATAC - World ATA Carnet Council) Всесвітньої Федерації Палат (WCF) при Міжнародній торговій палаті (ICC). Нині ця мережа об'єднує національні гарантуючі асоціації більше 70 країн світу.

Україна приєдналася до Стамбульської Конвенції про тимчасове ввезення **у червні 2004 року** згідно з Законом України від 24.03.2004 № 1661-IV.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31.12.2004 № 988-р та Порядком видачі книжок (карнетів) А.Т.А., затвердженим постановою Уряду України від 29.11.2006 № 1654, **повноваження виступати гарантуючою організацією, що видає в Україні книжки (карнети) АТА, надані Торгово-промисловій палаті України**. ТПП України може делегувати повноваження щодо видачі книжок (карнетів) АТА регіональним торгово-промисловим палатам, залишаючись при цьому єдиною гарантуючою організацією в Україні.

Зі вступом ТПП України до міжнародної мережі гарантуючих асоціацій **Україна з 1 березня 2008 року** стала повноправним членом міжнародної системи АТА й **запровадила на своїй митній території обіг карнетів АТА**.

Слід зауважити, що використання карнетів АТА при тимчасовому ввезенні товарів не є обов'язковим. Тобто, сам декларант вирішує - скористатися йому карнетом АТА, чи пройти процедури митного оформлення товарів за національними правилами країн призначення і транзитних країн. Але переваги використання карнетів АТА досить суттєві:

- умовне повне звільнення від сплати ввізного мита, митних зборів і податків при тимчасовому ввезенні товарів на термін до одного року. Немає потреби надавати за кордоном й будь які грошові застави, депозити, банківські гарантії як забезпечення сплати митних платежів, оскільки сам карнет АТА є такою міжнародною гарантією. Одержувач карнета АТА оплачує тільки послуги організації, що його видала;
- зникає потреба заповнення національних митних документів безпосередньо у кожному пункті пропуску через митний кордон, оскільки карнет АТА заповнюється заздалегідь і містить відривні аркуші для митних органів кожної країни-учасниці, митний кордон якої перетинається;
- однією книжкою АТА вантаж може бути оформлений для тимчасового ввезення (транзиту) в (через) декілька країн-учасниць системи АТА;
- товари, охоплені карнетом АТА, можуть вивозитися та повертатися однією чи декількома партіями.

Завдяки цим перевагам карнети АТА інтенсивно використовуються в багатьох країнах світу.

У співробітництві з Всесвітньою Митною Організацією (WCO) Міжнародна торгова палата (ICC), Всесвітня Федерація палат (WCF) та національні торгово-промислові палати докладають чимало зусиль щодо поширення системи АТА на більшу кількість країн, запровадження обігу цих документів у звичайну практику міжнародних ділових стосунків.

© 2016 Торгово-промислова палата України